

Nabór nr: FEPZ.06.18-IP.01-002/23

1. Czy w ramach naboru z działania 6.18 Rozwój usług społecznych, w tym świadczonych w społeczności lokalnej, planowanego do rozpoczęcia w dniu 6.12.2023, z alokacją 20 961 180,00zł, gdzie możliwa będzie realizacja typów projektu:

1. Tworzenie i rozwój istniejących centrów usług społecznych i dostarczanych przez nie usług wchodzących w zakres interwencji EFS+ i 2. Rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej możliwe będzie, w ramach typu 2., utworzenie nowych bądź wsparcie o nowe miejsca istniejących klubów seniora? Klub seniora jest formą dziennych usług opiekuńczych poza miejscem zamieszkania. W rozumieniu art. 51 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej kluby seniora są ośrodkami wsparcia osób starszych. Zgodnie z art. 51 ust.1 osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia.

Prawidłowość interpretacji wsparcia oferowanego w klubach seniora jako formy dziennych usług opiekuńczych świadczonych poza miejscem zamieszkania potwierdzają zapisy ogłoszonego właśnie Programu Senior+, edycja na 2024 rok, zgodnie z którym (pkt. IV.1.1) *Dzienne Domy „Senior+” i Kluby „Senior+” są ośrodkami wsparcia, o których mowa w art. 51 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Dzienny Dom „Senior+” jest dziennym domem pomocy, natomiast Klub „Senior+” jest klubem samopomocy. Zasady funkcjonowania ośrodków wsparcia oraz tryb kwalifikowania osób do uczestnictwa w działaniach realizowanych przez ośrodki są określone w ustawie o pomocy społecznej (m.in. art. 106 dotyczący przyznania świadczeń).*

Odpowiedź: Co do zasady kluby seniora zaliczane są do jednej z form usług opiekuńczych i dają możliwość wsparcia osób starszych. Jednak należy mieć na uwadze, że ich działalność, w głównej mierze, związana jest ze zwiększeniem aktywności seniorów, motywowaniem ich do działań na rzecz samopomocy, umożliwiając im tym samym, w atrakcyjny sposób, zagospodarować wolny czas i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym. Działalność ta rzadko związana jest z usługami mającymi pomóc osobom starszym w codziennym funkcjonowaniu, a osoby które korzystają z tych usług niekoniecznie wymagają takiej pomocy.

To, do kogo i jaki rodzaj wsparcia kierowany jest w ramach działalności klubu należy rozważyć zarówno w stosunku do grupy docelowej, jak i działań dopuszczonych do dofinansowania w ramach tego naboru.

W regulaminie naboru wpisano, że obligatoryjnie muszą być to osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (w tym ze względu na wiek, stan zdrowia, niepełnosprawność) i ich otoczenie.

Dodatkowo wskażę, że działania muszą wpisywać się w typ projektu Rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej m.in. w formie:

a) usług opiekuńczych, w tym usług sąsiedzkich i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w formach środowiskowych, dziennych oraz całodobowych w formach zdeinstytucjonalizowanych, w tym promujących ideę wolontariatu.

Zgodnie z Regulaminem naboru usługi opiekuńcze, to usługi obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem, świadczone przez opiekunów faktycznych lub w postaci: sąsiedzkich usług opiekuńczych, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania lub dziennych form usług opiekuńczych.

W przypadku planowania działań w istniejących już klubach dodam, że możliwość kontynuacji finansowania klubu seniora w ramach przedmiotowego naboru uzależniona jest od zapisów dotyczących trwałości zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu realizowanego w ramach RPO WZ. W przypadku braku ograniczeń co do zasady istnieje możliwość kontynuacji wsparcia klubu seniora utworzonego w ramach RPO niemniej z uwzględnieniem, iż wsparcie usług każdorazowo musi prowadzić do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług oraz liczby osób objętych usługami zgodnie z zapisami Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem EFS+ w regionalnych programach na lata 2021-2027. Dodatkowo, Wnioskodawca powinien zapewnić, że wsparcie w projekcie nie spowoduje zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania usług ze środków innych niż europejskie. Powyższe oznacza, że projekt może zakładać finansowanie funkcjonującego Klubu Seniora pod warunkiem, iż zaplanowano rozwój usług opiekuńczych świadczonych w klubie seniora.

2. W odniesieniu do przywołanych przepisów proszę o informacje, czy w ramach planowanego naboru wniosków możliwe będzie finansowanie wsparcia w postaci Klubów Seniora?

Czy w ramach naboru z działania 6.18 Rozwój usług społecznych, w tym świadczonych w społeczności lokalnej, planowanego do rozpoczęcia w dniu 6.12.2023, z alokacją 20 961 180,00zł, gdzie możliwa będzie realizacja typów projektu:

1. Tworzenie i rozwój istniejących centrów usług społecznych i dostarczanych przez nie usług wchodzących w zakres interwencji EFS+ i 2. Rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej możliwe będzie, w ramach typu 2., utworzenie nowych bądź wsparcie o nowe miejsca istniejących rodzinnych domów pomocy? Zgodnie z Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (art. 52., pkt. 2) *Rodzinny dom pomocy stanowi formę usług opiekuńczych i bytowych świadczonych całodobowo przez osobę fizyczną lub podmiot uprawniony dla nie mniej niż trzech i nie więcej niż ośmiu zamieszkujących wspólnie osób wymagających z powodu wieku lub niepełnosprawności wsparcia w tej formie.*

W odniesieniu do przywołanych przepisów proszę o informacje, czy w ramach planowanego naboru wniosków możliwe będzie finansowanie wsparcia w postaci rodzinnych domów pomocy?

Odpowiedź: W ramach prowadzonego naboru wniosków możliwe jest utworzenie nowych rodzinnych domów pomocy, bądź wsparcie nowych miejsc w istniejących rodzinnych domach pomocy. Usługi w nich świadczone stanowią rodzaj usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej. W przypadku braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoba wymagająca wsparcia z powodu wieku lub niepełnosprawności pomocy innych osób może korzystać z usług opiekuńczych i bytowych w formie rodzinnego domu pomocy. Rodzinny dom pomocy stanowi formę usług opiekuńczych i bytowych świadczonych całodobowo przez osobę fizyczną lub podmiot uprawniony (o jakim mowa w art. 25 ustawy o pomocy społecznej) dla nie mniej niż trzech i nie więcej niż ośmiu zamieszkujących wspólnie osób wymagających z powodu wieku lub niepełnosprawności wsparcia w tej formie. Zakres usług oraz standardy dotyczące Rodzinnych domów Pomocy zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnych domów pomocy.

3. Czy usługi w postaci mieszkań wspomaganych wpisują się w 2 typ projektu jako rozwój usług społecznych?

Odpowiedź: Wsparcie osób potrzebujących wsparcia w zakresie usług opiekuńczych czy asystenckich, świadczone w mieszkaniach treningowych i wspomaganych (rozwój usług) jest możliwe w ramach działania 6.18 typ 2, jednak należy pamiętać, że zgodnie z zapisami regulaminu wymagane jest zwiększenie liczby miejsc świadczenia tych usług w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej.

Finansowanie działań polegających stricte na tworzeniu i funkcjonowaniu mieszkań wspomaganych (rozwój mieszkalnictwa) jest możliwe w ramach Działania 6.18 Typ 4. W ramach tego typu finansować można usługi świadczone w tych mieszkaniach zakresie m.in.:

- a) pobytu osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze, asystenckie,
- b) aktywności osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną.

Aktualnie nabór w ramach tego typu nie jest prowadzony. Planowany jest na luty 2024 r., lecz prowadzony będzie w trybie niekonkurencyjnym.

4. Czy w ramach typu 2 naboru 6.18 możemy utworzyć np. Klub Seniora dla grupy docelowej: osoby z niepełnosprawnościami ze względu na wzrok w liczbie np. 35 osób i zapewnić im wsparcie, o którym mowa w pkt.: 2c, 2e, 2f, 2g, 2h? Czy koniecznym jest wymóg opisany w pkt 2a: Rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej: usług opiekuńczych, w tym usług sąsiedzkich i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w formach środowiskowych, dziennych oraz całodobowych w formach deinstytucjonalizowanych, w tym promujących ideę wolontariatu?

Odpowiedź: Kluby seniora zaliczane są do jednej z form usług opiekuńczych i w związku z tym koniecznym jest aby działania planowane w ramach projektu wpisywały się w typ 2 projektu Rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej m.in. w formie:

- a) usług opiekuńczych, w tym usług sąsiedzkich i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w formach środowiskowych, dziennych oraz całodobowych w formach deinstytucjonalizowanych, w tym promujących ideę wolontariatu lub
- c) rozwój usług asystenckich wspierających aktywność społeczną, edukacyjną lub zawodową, w tym dla osób z niepełnosprawnościami w zgodzie z konwencją ONZ.

Wszelkie, pozostałe formy wsparcia możliwe do realizacji w ramach typu 2, mogą występować w projekcie wyłącznie jako element kompleksowych działań.

5. Biorąc pod uwagę, że ustawowo wyłączne prawo do prowadzenia CUS mają gminy (podstawowe obowiązki CUS nie mogą być powierzone podmiotom zewnętrznym wg art. 49 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych), czy dobrze rozumiem, że wnioskodawcą/liderem w projektach typu 1 może być tylko gmina? Nie znalazłam zapisu w dokumentacji konkursowej, który by jasno to wskazywał.

Jeśli się mylę, proszę o wyjaśnienie lub przykłady w jaki sposób wnioskodawcą mogłaby być organizacja pozarządowa w projektach typu 1?

Odpowiedź: Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019 poz. 1818) w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług gmina może utworzyć jednostkę organizacyjną – centrum. Centrum jest jednostką budżetową. Utworzenie i prowadzenie centrum należy do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym. Ponadto ustawa mówi, iż centrum tworzy się przez przekształcenie funkcjonującego w gminie ośrodka pomocy społecznej w centrum bądź też centrum tworzy się przez utworzenie nowej jednostki organizacyjnej, odrębnej od funkcjonującego w tej gminie ośrodka pomocy społecznej (w zależności od wielkości gminy oraz od tego czy cus obejmuje wsparciem obszar jednej bądź większej liczby gmin). Mając na uwadze powyższe Wnioskodawca w ramach typu 1 mogą być wyłącznie gminy. Z ustawy wynika natomiast, iż Wykonawcą usług społecznych określonych w programie usług społecznych może być m. in. organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688 i 1570), wyłoniony na podstawie tej ustawy.

6. Projekty typu 2 dotyczą rozwoju usług społecznych. Mam pytanie dotyczące tego czy ten typ projektów odnosi się tylko do rozwoju usług społecznych w obecnie istniejących CUS? Bo wtedy ponownie wnioskodawcą/liderem może być tylko gmina (podczas gdy katalog kwalifikowanych wnioskodawców jest o wiele szerszy). W jakim układzie projekty typu 2 mogą być realizowane przez Wnioskodawców–organizacje pozarządowe? Czy w ten typ projektów wpisuje się tworzenie ośrodków świadczenia usług społecznych na danym terenie (gmina, powiat, województwo?) niebędących CUS? Takich, które mogą być organizowane i prowadzone przez organizację pozarządową? Czy może organizacje pozarządowe mogą aplikować tylko o projekty, które będą powiększać zakres oferowanych usług społecznych, które potem mogą stanowić ofertę dla CUS? Wtedy projekty prowadzone przez organizacje pozarządowe mogłyby dotyczyć tylko szkoleń/wdrażania nowych usług społecznych i nawiązanie współpracy z CUSami. Proszę o doprecyzowanie, gdyż nie wiem czy ja to dobrze rozumiem.

Odpowiedź: Zapisy Regulaminu wyboru projektów w ramach działań przewidzianych dla Typu 2 nie obligują Wnioskodawcy do rozwoju usług społecznych w obecnie istniejących CUS.

Regulamin wskazuje natomiast, iż w ramach Typu 2 „Rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej” Wnioskodawca zobowiązany jest do zapewnienia kompleksowości wsparcia poprzez obligatoryjną realizację w projekcie:

- minimum 1 formy wsparcia z zakresu: usług opiekuńczych, w tym usług sąsiedzkich i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w formach środowiskowych, dziennych oraz całodobowych w formach zdeinstytucjonalizowanych, w tym promujących ideę wolontariatu (dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu),

i/lub

- rozwój usług asystenckich wspierających aktywność społeczną, edukacyjną lub zawodową osób z niepełnosprawnościami w zgodzie z konwencją ONZ (w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami).

Pozostałe formy wsparcia możliwe do realizacji w ramach typu 2, występują w projekcie wyłącznie jako element kompleksowych działań.

Ponadto należy pamiętać, iż wsparcie dla usług opiekuńczych lub asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Obowiązek zwiększania liczby miejsc świadczenia usług oraz liczby osób objętych tymi usługami nie dotyczy wsparcia dla usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunów faktycznych. Obowiązek zwiększania liczby osób objętych usługami nie oznacza zakazu jednoczesnego wsparcia osób dotychczas obejmowanych usługami przez beneficjenta. Wnioskodawca w treści wniosku ma obowiązek zamieścić informacje (dane liczbowe) potwierdzające, że w wyniku realizacji projektu nastąpi zwiększenie liczby miejsc świadczenia usług, a także liczby osób objętych usługami w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu.

Mając na uwadze powyższe podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, statutowo świadczący usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w ramach Typu 2 może pełnić rolę Wnioskodawcy, przy spełnieniu kryteriów określonych w Regulaminie wyboru projektów.

7. Czy w ramach typu 1 w zakresie tworzenia CUS, dodatkowo do usług opiekuńczych/asystenckich i finansowania wynagrodzeń np. KIPUS, możliwe jest sfinansowanie w ramach projektu:

a) w zakresie wymaganych 70% kosztów bezpośrednich projektu przeznaczanych na realizację usług z zakresu interwencji EFS+ określonych w kryterium nr 8 wsparcia i aktywizacji uczestników projektu (potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu), które służyć będzie ich integracji i włączeniu społecznemu poprzez organizację (wynagrodzenie dla prowadzącego i materiały na zajęcia) np.:

- zajęć kulinarnych (m.in. nauka gotowania i zdrowych nawyków żywieniowych),
- zajęć plastycznych (m.in. rozwój zdolności manualnych, zachowanie sprawności i poprawa motoryki małej),
- zajęć ruchowych (m.in. w celu zachowania sprawności fizycznej np. seniorów czy jako dodatek do rehabilitacji);

b) w zakresie pozostały 30% kosztów bezpośrednich zakup wyposażenia, np. do pomieszczeń socjalnych dla pracowników (zastawa i sztuce, czajnik, kuchenka mikrofalowa, lodówka).

Odpowiedź: Realizacja usług musi wynikać z Programu Usług Społecznych, które są przygotowane i stanowią odpowiedź na podstawie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej. Oprócz usług świadczonych, w przypadku wsparcia usług realizowanych przez CUS, mogą być finansowane usługi wchodzące w zakres interwencji EFS+, obejmujące usługi z zakresu: wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, wsparcia osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób w kryzysie bezdomności, dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożonych bezdomnością, usług w mieszkaniach wspomaganych, treningowych oraz mieszkaniach z usługami/ze wsparciem, usług zdrowotnych, opiekuńczych, a także wsparcia opiekunów faktycznych.

Bez wskazania, w ramach którego zakresu ma być realizowane wsparcie, trudno odpowiedzieć jednoznacznie na pytanie. Należy przede wszystkim wskazać, w ramach którego zakresu są to usługi i czy wynikają z Programu Usług Społecznych, wówczas takie usługi mogą być kwalifikowalne. Komisja Oceny Projektów będzie oceniała projekt całościowo, na podstawie wszystkich zapisów we wniosku.

b) Pracownicy socjalni mogą zostać doposażeni pod warunkiem, że pełnią funkcje Organizatora Usług Społecznych, Organizatora Społeczności Lokalnej, w tym Koordynatora Indywidualnych

Planów Usług Społecznych. W projekcie nie mogą być finansowane koszty związane z pracownikiem socjalnym, który nie został oddelegowany lub przeniesiony do realizacji usług przez CUS. Wydatki mogłyby zatem zostać uznane jako niekwalifikowalne, jeżeli ze sprzętu korzystałyby również pozostałe osoby, które nie są zatrudnione w części dotyczącej realizacji usług (np. dział pomocy społecznej, wypłaty świadczeń itd.).

8. Czy w ramach typu 1 w zakresie tworzenia CUS możliwe jest ujęcie kosztów eksploatacji sal na zajęcia wskazane w pkt. 1 a), jako wkładu własnego do projektu, jeśli powstanie budynek, w którym się mieszczą zostało sfinansowane w ramach Polskiego Ładu?

Odpowiedź: Co do zasady tak, jeśli mowa o środkach innych niż pochodzące z budżetu UE. Wyjątkiem byłaby sytuacja, gdyby np. zapisy umowy w ramach Polskiego Ładu obligowały Państwa samodzielnego finansowania kosztów utrzymania tego budynku przez określony czas. W takim wypadku pokrywanie kosztów eksploatacji środkami projektowymi mogłoby zostać uznane za podwójne finansowanie.

9. Czy w ramach udzielanego wkładu własnego niepieniężnego mogą być brane pod uwagę te same pomieszczenia, w których będzie odbywać się wsparcie, do których w ubiegłej perspektywie UE były zakupowane: np. oświetlenie wraz z montażem + usługa malowania ścian itp.? Czy w ramach udzielanego wkładu własnego niepieniężnego mogą być brane pod uwagę te same pomieszczenia, które były jako wkład własny w poprzedniej perspektywie UE?

Odpowiedź: Wkład niepieniężny stanowiący część lub całość wkładu własnego, wniesiony na rzecz projektu, może stanowić wydatek kwalifikowalny, o ile spełnione są wszystkie warunki określone w [Wytocznych kwalifikowalności](#), w tym m.in.: wkład niepieniężny nie był uprzednio współfinansowany ze środków UE.

10. Czy partnerstwo w tym naborze jest obowiązkowe?

Odpowiedź: W Regulaminie wyboru projektów nie określono żadnego kryterium wskazującego na obligatoryjność realizacji projektów w partnerstwie.

11. Czy w ramach konstrukcji budżetu projektu można wykazać jako wkład własny środki, które będą pochodziły z Krajowego Planu Odbudowy i współfinansowały będą część jednego z wydatków (środek trwały)?

Odpowiedź: Środki z Krajowego Planu Odbudowy nie mogą stanowić wkładu własnego w ramach Działania 6.18 FEPZ, ponieważ stanowiłoby to element podwójnego finansowania wydatków. Wynika to m.in. z zapisów *Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027* [Podrozdział 3.3. *Wkład niepieniężny* pkt 1) lit. f)].

Link do wytycznych: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-dotyczace-kwalifikowalnosci-2021-2027/>

